

**UN CIENTÍFIC CATALÀ DEL SEGLE XIX:
JOSEP ROURA I ESTRADA (1787-1860)**

Pedro-A. Fábregas / Pere-A. Fàbregas

Cambra de Comerç de Sant Feliu de Guixols

Sant Feliu de Guixols, 2001

2001.05.01.b – Historia Gas - Ponencia

Un científic català del segle XIX: Josep Roura i Estrada (1787-1860)

Pere-A. Fàbregas

Conferència a la Cambra de Comerç de Sant Feliu de Guixols, Sant Feliu de Guixols, 2001.05.01

Data	Política	Roura	Notes
------	----------	-------	-------

agraïm . En primer lloc, voldria agrair l'invitació per intervindre en aquest acte

Roura . Com vostres saben, en Josep Roura va ser probablement el principal científic de Catalunya a la primera mitad del segle XIX

com ? . com va ser possible -- com es pot entendre -- tindriam que mirar l'entorn en que apareix

1714 . Felip V - fora llibertats / Universitat - nomes queda JC sense quartos (1272 Pere II)

1760	. el canvi	<p>. 1758.- Ferran VI otorga JC - problemes Audiencia / 1760.- Carles III l'imposa . 1764.- RACNA creat com a Conferencia Físico-Matemática Experimental (P.Cerda/Cordelles) / Carles III cambia nom a RACNA . 1765.- RD 9 vs 5 ports (noms Carib) / 1778.- Pragmática 13 vs 22</p> <p>. PERO NO HI HA UNIVERSITAT --> i potser millor !!!</p> <p>. 1769.- Sinibald de Mas --> Escola de Nautica JC</p>
		<p>JC.1775.Nobles Arts/ 1805.Química y Taquigrafia [BC.Aribau] / 1807.Botànica/ 1808.Mecànica/ 1814.Física y Economía Política/ 1815.Comerç [<u>Escuela de Calculo Teorico-Practico aplicado al Comercio, Escritura Doble y Geografía</u>] / 1817.Arquitectura / 1819.Matemáticas/ 1824.Idiomes</p>

start up	. dinamisme - un exemple	<p>"En aquell temps (ens referim als volts de l'any 1830-1840) la mainada de set anys ja anava als col·legis de la Costa a comptabilitat i tenedoria de llibres. Fets els dotze anys, després d'un temps d'internat, hom els embarcava, recomanats al capità, dalt d'un veler. Minyons com eren, tractaven l'aventura com uns homes grans."//////////</p> <p>"Arribats a Cuba i Puerto Rico, entraven de meritoris en alguna casa de comerç, propietat de catalans. Gairabe tots anaven proveïts de recomanacions d'alguna casa de comerç de Barcelona o de la Costa" Emerencia Roig 1929. La marina catalana del vuitcents</p>
----------	--------------------------	---

SFG	<p>. <u>Sant Feliu es diferent</u></p> <p>alumnes Escola Nautica 1770-1787 [287 alumnes de 71 municipis]</p> <p>. [70] Barcelona . [28] Sitges . [20] Vilanova . [14] Torredembarra . [14] S.Feliu de Guixols . [14] Arenys . [13] Mataro</p>	<p>. Sant Feliu no exportava vi, sino que n'importava . tampoc importava coto en floca . exportava taps de suro, pero a Europa</p> <p>marina mercant, vaixells, i comerciants a Barcelona --> cases de comerç de Cristofor Roig i Vidal --- Patxot --- Cibils</p>	<p>. invent Dom Perignon - i prohibicio exportar materias primeres - el suro vs els taps</p> <p>. casa Patxot --> Cambra de Comerç</p>						
		<p>Poblacio (Yañez 1992.Sortir de casa per anar a casa)</p> <table border="1"> <tr> <td>1787</td> <td>5.090</td> </tr> <tr> <td>1802</td> <td>6.004</td> </tr> <tr> <td>1860</td> <td>6.434</td> </tr> </table>	1787	5.090	1802	6.004	1860	6.434	<p>. els millors anys</p>
1787	5.090								
1802	6.004								
1860	6.434								

1797	. <u>en aquest contexte --> Roura</u> --> Llibre Mª Dolors Martinez i Nó --> familia Trachsler-Schaufelberger	Neix el 9 d'abril a la Plaça del Mercat de Sant Feliu de G. nº 8 -- marcada 1787 -- casa amb el nom de l'Antiquari de la Plaça pare dedicava als negocis -- familia benestant queda orfe -- germa Roc -- estudia als monjos benedictins del Monestir	. Plaça del Mercat . error històric 10 anys
1820	. <u>Montpellier</u>	en lloc de Cervera va a Montpellier -- College de Gerone Doctorado en Ciencias Univ.Montpellier --> no es normal Torna de Montpellier a Sant Feliu de G.	Gaziel.1963. Els fabricants i comerciants de Sant Feliu coneixen molt mes la vida europea i fins la nordamericana que no pas els costums d'Espanya i els carrers de Madrid, on mai, ni per remei, no veien que s'esdevingues res que valgues la pena?
1820	Trieni Constitucional Pronunciamiento de Riego	. periode de major liberalisme i apertura	
1822	. <u>Roura a Barcelona</u>	. no se sap quan va a Barcelona --> el 1822 ja hi es . JC.sustitueix a Carbonell per malaltia a la Catedra de Quimica . Madrid no ho aprovara . RACNA.BCN disertacion para ingreso	<i>Disertación sobre algunos de los muchos procederes de que se valen los químicos para probar que el agua, aire y tierra no son cuerpos elementales</i>
1823	. <u>comença a situarse</u>	. RACNA.BCN.ingresa como Academico [febr] . Univ.BCN.Sustituto Catedra Quimica [març] . Gimnasio Militar.Profesor Matem.Estatica y Quimica	BCN recupera Univ. al Trieni Constitucional [1820-1823] Creat el 1739 per forma enginyers militars
1823	Ferran VII recupera el poder Decada Ominosa [1823-1833] Entrada 100.000 hijos San Luis	La Univ.BCN torna a Cervera [oct] Ferran VII cierra Academias i societats científiques i literarias	
1824	<u>L'oportunitat</u>	EQ.JC. Francesc Carbonell te un accident a classe Roura es nomenat professor interi de Quimica --> MAD ho aprova Inicia estudis obtencio GAS	
1825	A consecuencia del viatge la JC li encarrega el projecte de il.lumiar en gas dependencias L.lotia	Viatge d'estudis a França subvencionat JC Societat de Foment de l'Industria Nacional de França	1820. Creació Compagnie Française Eclairage a Gaz 1823. Govern frances demana opinio a l'Academia de Ciencies de Paris 1824. Informe favorable utilitat alluminat per gas
		Roura presenta : aparells per combinar gasos solubles	JC. Medalla d'or de primer ordre
1826	. <u>Al final el GAS</u>	Preparacio experiments gas --> aparell destil.lar carbo [forn, retortes] , gasometre, tubs de canya, artesans del pais El 24 juny 1^a experiencia publica enlluminat per gas . artesans locals / . continua il.luminada fins 1845 El 20 de juliol pasa de interi a propietari Catedra Quimica Nou viatge d'estudis a França i Holanda subvencionat JC	President i membres JC, Cap.Gral. Marques del Campo Sagrado , il.luminant Escola Quimica Festa Sant Intendent de Catalunya sense oposicions, pero amb compromís per 10 anys. El 1827 Madrid el ratifica

1827	<p><u>Guerra dels Malcontents</u></p> <p><u>visita de Ferran VII a BCN</u></p>	<p>Visca el rei i mori lo mal govern' --> ultrarealistes i conservadors demanaven l'abolicio de "novetats" com l'instruccio publica l'excusa era que el Rei estava en mans dels francmasons</p> <p>18.12.1827 visita a Llotja e inauguracio de enllumenat de gas de l'Escola de Nobles Arts i del pati de Llotja [72 cremadors de gas]</p>	<p>. canvi Cap.Gral. de Marques de Campo Sagrado a Conde de España</p>
1829	<p><u>visita de Mª Cristina de Borbo</u></p> <p><u>Es publica el Codi de Comerç de 1829 i la JC perd el Consolat substituït per un Tribunal Oficial de Comerç</u></p>	<p>novembre.1829. Ball a Llotja il.luminat per gas [700 cremadors de gas]</p> <p>Roura presenta una <u>maquina de vapor</u></p>	<p>17.05.1829. Mora la Reina <u>Mª Josefa Amalia de Saxonia</u> (dona de Ferran VII) rapida decisio de que el rei es casi amb <u>Mª Cristina de Borbo</u> filla dels Reis de les Dos Sicilies en el viatge de Napolis a Madrid pasan per BCN al novembre la boda es celebra a Madrid el 09.12.1829</p> <p>Roura -->'en el principado hay artesanos habiles y laboriosos que, bien dirigidos, pueden ejecutarlas con <u>exactitud, solidez y primor</u>'</p>
1830	<p><u>Pragmatica Sancion [marc] deixa sense efecte la Llei Salica</u></p> <p><u>El octubre neix Isabel II</u></p>	<p><u>Roura exposicio de productes quimics - sabo transparent</u></p>	
1831	<p><u>i ara Madrid</u></p>	<p>Roura construi termometres i barometres Roura <u>presenta a Madrid maquina vapor</u> y productes quimics</p>	<p><u>El corregidor de Madrid, que havia estat intendent a Catalunya, am permis del Rei, li demana a Roura que il.lumini el naixement de Mª Luisa Fernanda</u></p>
1832	<p><u>El gener neix Mª Luisa Fernanda</u></p> <p><u>Palau Reial</u></p> <p><u>viatge</u></p> <p><u>Hechos de La Granja</u></p>	<p><u>9 dies de llum de gas /fab.Carrera de S.Jeronimo, tubos fins a la Puerta del Sol /201 fanals critiques del Director del Conservatorio de Artes a 'El Correo' defensant l'oli --> a Londres eran las <u>bal.lenes</u></u></p> <p><u>Despres de l'exit fabrica al Campo del Moro per el Palau Reial</u></p> <p><u>Al estiu nou viatge a França --> llum de carbur i elaboracio de colors</u></p> <p><u>Ferran VII malalt revoca la Pragmatica Sancion i crida a Carles quan millora la torna a posar en vigor el 31.12.1832</u></p>	
1833	<p><u>Mort de Ferran VII</u></p> <p><u>Mª Cristina com a Regent</u></p> <p><u>Guerra Carlista</u></p> <p><u>Mª Cristina obliga a la JC ingressa els diners a la Tresoreria Real, els que tinguí i els que ingressi a partir d'ara se implanta la divisio provincial --> l'ambit de la JC queda alterat --> es un avenç democratic de les Corts de Cadis</u></p>	<p>setembre. Ferran VII mora el succeix Isabel II de 3 anys amb Mª Cristina com a Regent comença la 1ª Guerra Carlista</p> <p>per el nomenament de Isabel II s'il.lumina amb gas la façana de la Llotja</p> <p>al novembre Roura comunica a JC li a RACNA resultats investigacions sobre il.luminacio a base d'oxid de calci</p>	<p><i>De la luz que emite el oxido de calcio (cal viva) resultante de la descomposicion del sulfato de cal (yeso) por su incandescencia en la llama del gas hidrogeno</i></p>
1834	<p><u>viatge</u></p>	<p>Viatge per Europa . Lio --> industria de la seda . Paris --> societats cientifiques --> membre corresponent --> . anant a Sevres - porcelanas - <u>accident carruatge --> Brusi pare i fill / Pere Gil</u> . Burdeos --> clarificacio d'olis, productes quimics, fabrica de gas [<u>Imperial Continental Gas Association</u>]</p> <p>consequencia : 27 memories / substitucio olid'oliva per oli de peix al gasometre</p>	<p><i>Societe des Sciences Phisiques, Chimiques et Arts Agricoles et Industriels de la France</i></p>

1835		Societat Economica de Amigos del Pais de Barcelona Societat Filomatica de Perpinya	publicacion <i>Reflexiones fisiogeologicas sobre fuentes ascendentes o artificiales que con motivo del pozo taladrado en este Principada dan a luz los doctores D.Pedro Vieta y D.Jose Roura</i> publicacion <i>Memoria sobre los aceites y manera de clarificar y purificar el de olivas</i>
1836	Fabrica Roura	Roura tenia el 1836 una fabrica de productos quimics a la Bordeta. que va durar fins a la seva mort, el 1860.	
1838	<u>destilacion</u>		RACNA <i>Memoria sobre la destilacion en general</i>
1939	<u>enologia/aceites</u>		RACNA <i>Memoria sobre la enologia</i> publicacion <i>Memoria sobre los vinos y su destilacion y sobre los aceites [reeditada hasta 1887]</i>
1840	Societat Filomatica Espartero Regent [01 setembre] <u>EL GAS DE BCN --> inicis</u> <u>el SURO</u>	creacio Societat Filomatica de Barcelona --> Roura es un dels fundadors --> el 1860 es fusiona amb l'Ateneu Catala 15 dies mes tard apareixen francesos a BCN per el gas canvis d'alcaldes --> cada 6 mesos inestabilitat politica general problemes per importar - Real Hacienda - todo nacional Roura assaja fer gas amb deisalles de <u>suro</u>	RACNA <i>presentacio vistas daguerreotipiques obtingudes per ell</i>
1841	<u>supressio drets de periatge JC</u> <u>el pinyol d'oliva</u> <u>EL GAS DE BCN --> contracte</u>	<u>. comença la decadencia</u> Experiments a Torrente de Cinca amb pinyol d'oliva --> <u>situacio post Guerra Civil 1936-1939</u> 2 juliol 1841 firma contrato Ayto - Lebon /garantia 25.000 duros de <u>Pere Gil</u> --> exSevres	
1842	<u>Espartero y Barcelona</u>	Espartero toma definitivament <u>Universitat</u> a BCN el 1842 inauguracio primers fanals <u>Sta.Maria del Mar</u> --> agost 1842 BCN s'alça contra Espartero (nov) al 3 decembre 1014 bombes <u>Van Halen</u> --> la ciutat claudica --> estat de setge	
1843	<u>EL GAS DE BCN --> SCAG</u> <u>Isabel II --> mayor de edad -->Reina --> Espartero marcha a Londres</u> <u>Roura va a Sant Feliu i NOCES</u>	28 de gener constitucio de SCAG a BCN - 6 mill.rals- 20 anys 1843 SCAG - 1912 CGE - 1987 CdG - 1992 GN.SDG	Lebon / Gil / Carlos Torrents y Miralda --> Mª Dolores Martinez i Nó . 31 octubre - Josep Roura es casa amb Tresina Vidal Calsada de 32 a.i van a viure a BCN era vidua d'Ignasi Calvet un important comerciant de la vila // Rambal Vidal
1844	<u>Roura te un fill</u>	Roura. L'Intendent de Catalunya li encarrega un estudi tecnic de l'Aranzel d'Aduanes Societat Economica de Amigos del Pais de Gerona Real Academia de Medicina y Cirugia de Barcelona . el 8 d'agost a SFG neix l'unic fill de Roura--> Josep Mª Roura i Vidal . un testimoni Roc Roura fill que en mori sense fills deixera herencia a JM.Roura i Vidal	

1845	La JC arriba a un acord amb SCAG per l'alluminat de Llotja i es tanca la fabrica de Roura		de 1826 a 1845
1846	<u>polvora blanca</u>	Roura presenta invent polvora blanca --> proves . BCN 1848 Camp de la Bota . MAD 1851 Casa de Campo Duque de Riansares	1848. <i>Memoria relativa a las propiedades y usos de la polvora llamada blanca de su invención</i>
1847	Creacio Ministeri de Comerç, Instrucció i Obres Publiques . competencies de JC pasan de Marina a nou Ministeri --> JC pasar a ser consultiva sense ingressos --> es el final		
1848	<u>barreja de brisa</u> <u>Institut Industrial de Catalunya</u>	JC encarrega a Roura si es podria descobrir quan els aguardents porten barreja de brisa o pinyolada En crearse per la Junta de Fabriques, el fan President de la Seccio de Quimica. Igual que Valenti Esparo [fundador de la Maquinista] es de la seccio de Metal.lurgia	1848. <i>Descubrimiento para conocer si los aguardientes tienen mezcla de orujo</i>

ELS ENSENYAMENTS TECNICS

Roura en la vertebració dels ensenyaments tècnics a Espanya
Les Universitats ensenyen lo mateix desde fa 600 anys --> El Peripato
. estudia Matemáticas --> a Filosofia --> assignatura "**Calculos Sublimes**"
. situació MOLT delicada JC

--> discussio ou vs gallina

1847 **Real Acad.de Ciencias de MAD**

dels 55 membres Roura es l'unic catala

1850 **RD.Creacio Escoles Industrials** --> Ministre

Manuel de Seijas Lozano --> Madrid - Barcelona - Sevilla - Vergara
. nivells elemental - ampliatio - superior (**nomes a Madrid**)

Transferencia en bloc Escoles de JC, excepte Nobles Arts

inici classes 1.10.1851
classes al convent de Sant Sebastia (pl.Antonio Lopez actual)

ROURA 1r.Director

ROURA nomenat 1r.Director

1851 **Honores de Madrid**

Roura Comisario Regio --> membre Comissio a Londres per estudiar Expositio

Roura cavaller de la Reial i distingida Ordre de Carlos III

--> **maxima condecoracion civil en España**

1853

Memoria sobre las substancias grasas y fabricacion de jabones que con ellas se obtienen

1856 **1r Enginyer Industrial de Espanya --> Lluís Bernoya de Girona**

1857

Discurso sobre el Aluminio [estudia derivados para teñir seda]

Llei Moyano

. permet a BCN impartir 3r nivell, pero no dona el titol d'enginyer

1860 **al final Escola Superior amb titol**

.RO. atribucions per a l'inspeccio de les fabriques de vins artificials
.RO. atribucions verificacio de comptadors de gas

. RD dona atribucions a Barcelona, Sevilla i Valencia per donar el titol d'enginyer
. desaparicio de les escoles de Gijon i Vergara

1861. Barcelona dona els seus primers tituls d'enginyer
1865. Tanquen Sevilla i Valencia
1867. Tanca Madrid -- fins el 1899 nomes queda BCN

1860 **el 25 de maig mora Josep Roura**

. els deixebles Roque i Pagani, Manjarres, Arbos , etc. seguiran
. el gas despres de tants d'anys segueix, i avui s'encendra el fanal a casa seva

EPILEG

1827 **Lejos de nosotros la peligrosa novedad de discurrir que ha minado por largo tiempo ...**

1834 **Eliminacio privilegis Gremis**

les persones que exerceixen arts i oficis manuals son dignes d'honor i estimacio

abolicio definitiva Inquisicio

1878 Article Revista de Girona --> Josep Ametller --> es pregunta -->

España y mas especialmente Cataluña , han honrado como debian la memoria de Roura y de sus compañeros ?

D.Jose Roura, uno de los hombres mas interesantes de la BCN de su tiempo. Angel Ruiz Pablo

EL GAS A SANT FELIU DE GUIXOLS

1881	Els inicis --> ara fa 120 anys	El gas comença a Sant Feliu de la ma de 'A.Sans y Cia.' al carrer del May de l'epoca (Sans - industrial de BCN) ja hi ha mes de 15 fabricques a Catalunya, pero a Palafrugell no hi arribara fins el seguent any
1882 1885 ???	La familia Ferrer [1882 - 1908]	. Compra la fabricca Pedro Ferrer Jorda . Pedro Ferrer Jorda vende la fabricca a su hijo Cayetano Ferrer Ribas . fue heredada por su viuda Doña Isabel Alech y Brau
1908	Palahi y Cia. [1908 - 1955]	. la sociedad colectiva 'Palahi y Cia.' compra la fabricca a Vda.de Cayetano Ferrer . Palahi y Cia. empieza la construcción de una nueva fabricca entre la carretera de Palamos y la c.Bourg de Peage . la sociedad la constituian el socia financiero la familia Casas y el socio industrial Jose Palahi Auter . Gerente : Jose Palahi Auter (1908-1936) y (1939-1941) . la sociedad pasa a denominarse 'Palahi y Cia. S.L.' . fabricca colectivizada por 'Serveis de Gas Unificats de Catalunya' dependientes de la Generalitat . la fabricca vuelve a sus dueños anteriores
1930 1936 1939 1941		. Gerente : Rafael Borda Marimon (1941-1956)
1955	Gas Costa BravaSL[1955 - 1956]	. cambia de nombre a 'Gas Costa Brava SL'
1956	FGCB - Sres de Vilafranca	. en julio se vende el negocio y activos a unos sres. de Vilafranca del P. disolviendose la antigua soc. y creandose 'Fabricca de Gas Costa Brava SA' . habia 1102 clientes . Gerente : Luis G.Mestre Comella (1956-1963)
1963		. Gerente : Jose Riera Joan (1963- minimo hasta 1976)
1969	Familia Ensesa	. en JGA 25.06.1969 dimite Consejo y se nombra Presidente Carmen Ensesa Montsalvatje y Cjero Del. Jose Luis Sibils Ensesa
1973 1976	Entra CGE	. CGE compra 45% participacion . habia 1522 clientes y 10 empleados
1977	Planta GNL - Vilartagues	. es posa en marxa planta GNL a Vilartagues
1983 1984 1988	PF Consejo y VP	. PF nombrado vocal Cjo. 2000 clients / 9 empleats . PF nombrado VicePresidente . Renuncia VP y vocal PF 3000 clients / 10 empleats
1988 1992	Gas Costa Brava SA	. cambio nombre a Gas Costa Brava SA . Cambio Cjo a Administrador Unico . arriba GN a Planta (13.12.1992) Gasoducte Caldes de Malavella - Palafrugell
1993 1994 1994 1995	Compra actius Tancament planta	. Gas Natural que tenia el 98.6% de les accions compra la resta a socis locals (1% Ramon M.Tomas Guix y 0,4% Sibils, SA) . Gas Natural va adquirir els actius pertanyents a l'activitat gasista de Gas Costa Brava --> 4000 clients . el 30.11.1994 una JGA acorda disolucio/liquidacio . tancament planta GNL --> 5000 clients

05/07/1956 Constitucion 'Fabrica de Gas Costa Brava, S.A.' en Barcelona
 Notario : Juan Antonio Gonzalez Gallo de Barcelona nº 1334
 Domicilio : Carretera de Palamos 15 Sant Feliu de Guixols
 Capital social : 1.500.000 pesetas (260 acc. de 5.000 pesetas)

Tomas Estalella,Ramon		Vilafranca del Penedes	21
Tomas Mestre, Ramon	Pte	Vilafranca del Penedes	21
Tomas Mestre,Josefina		Torrellas de Foix	21
Insenser Bas,Juan	voc3º y CC	Vilafranca del Penedes	21
Mestre Sala,Manuel	voc1º	Vilafranca del Penedes	21
Mestre Sala,Felix		Barcelona	21
Mestre Sala,Luis	secr	Vilafranca del Penedes	21
Hill Ferret,Juan		Vilafranca del Penedes	21
Giralt Raventos,Ernesto		Vilafranca del Penedes	20
Berger Balaguer,Jose Mª	voc4º	Vilafranca del Penedes	21
Mas Graells,Regina		Vilafranca del Penedes	21
Mestre Comella Luis G.	voc2º	Vilafranca del Penedes	20
Bordas Baraquer,Mª Isabel		Barcelona	10
			260

25/06/1969 Junta General Extraordinaria Universal Accionistas
 Escritura : Arcadio Gil Cortiella de Gerona nº 813

cesan los consejeros son nombrados

Tomas Mestre,Ramon	Ensesa Montsalvatje,Carmen	Pte.	Sant Feliu de Guixols
Mestre Sala,Manuel	Tomas Mestre,Ramon	voc1º	Vilafranca del Penedes
Mestre Comella,Luis G.	Sibils Ensesa,Jose Luis	voc2º y CD	Sant Feliu de Guixols
Insenser Bas,Juan	ondom Gratacos,Juan	secr	Gerona
Berger Balaguer,Jose Mª			
Mestre Sala,Luis			

NOTAS DE GAS

Pais	Descubrimient	Companyia	Gap	Anys SA
Anglaterra	1792. William Murdock. Redruth Watt -- hermano -- Paris -- espia a Lebon	1812. The Chartered Gas Light and Coke Co.	0	20
França	1799. Philippe Le Bon. Paris Le Bon muere asesinado en las Tullerias	1820. Comp. Française pour l'Eclairage a Gas	7	21
Alemanya	1811. Lampadius. Freiberg		19	
USA	1812. Daniel Melville. Newport	1816. The Baltimore Gas Light Co.	20	4
Austria	1817. Fracas Pechtil. Viena		25	
USA. GN	1821. William Hart. Fredonia		29	
Espanya	1826. Roura. Barcelona	1843. SCAG. Barcelona	34	17
Espanya.previs	1807. Cadiz 1807. Granada 1818. Alcoi			
IMPERIAL CONTINENTAL GAS ASSOCIATION [Londres 1824]				
Alemanya	1826 1838 1841	Berlin / Hannover Aquisgra Colonia / Franckfurt		
Austro-Hungria	1842 despues	Viena (adq. la Funfhausen) prop. Brux, Esseg, Graslitz, Komotan, Neutra, Saatz		
França		Bordeus, Marsella, Tolosa, Meaux		

Belgica		Anvers		
Holanda		Amsterdam		
GAS a ESPANYA				
1826	Barcelona (Llotja)	Roura		
1832	Madrid (Palau Reial)	Roura		
1842	Barcelona	Lebon/SCAG		
1844	Valencia	Lebon/SVAV --> Emp.Gen.Pen.Alumb [1846]		
1846	Cadis	Lebon/Waterton--> Emp.Gen.Pen.Alumb		
1846	Malaga (Industrial Malagueña)	Martin Larios/Heredia		
1847	Bilbao	Cie.Lyonnaise de l'Eclairage		
1847	Madrid	Manby y Partington --> SMAGM		
1849		5 fabriques		
1861		25 fabriques		
1901		81 fabriques		

NOTAS DE POLÍTICA

REYES			
1788-1808	Carles IV	Portici (Italia), 1748 - Roma 1819	
1808-1833	Ferran VII	El Escorial 1784 - Madrid 1833	
		1814 . Torna a Espanya	
		1814 - 1820 . Restauracio absolutisme	
		1820 - 1823 . Trienni Liberal	
		1823 - 1833 . Decada Ominosa	
		1829 . Es cassa per 4a vegada amb M ^a Cristina de Napols	
		1830 . Filla Isabel II / Pragmatica Sancion per manar dones	
		1832 . Filla Maria Luisa Fernanda	
1833 - 1868	Isabel II	Madrid 1830 - Paris 1904	
		1833 - 1840 Regente M ^a Cristina de Borbon	
		1840 - 1843 Regente Espartero	
		desde 1843 reina Isabel II	
GUERRAS CARLISTAS			
1833 - 1840	1 ^a Guerra Carlina		
1846 - 1849	2 ^a Guerra Carlina (guerra dels matiners)		
1872 - 1876	3 ^a Guerra Carlina		
COMERCIO CON AMERICA			
1765	R.D. 16.10.1765	se acaba puerto unico	
		Santander	Cuba
		Gijon	Santo Domingo

		La Coruña	Puerto Rico	
		Sevilla	Margarita	
		Cadiz	Trinidad	
		Malaga		
		Cartagena		
		Alicante		
		Barcelona		
1778	Pragmatica	Comercio Libre de España e Indias, que añade		
		Almeria	La Habana	Puerto Rico
		Los Alfaques	Cartagena	Santo Domingo
		Palma de Mallorca	Buenos Aires	Montecristo (Española)
		Santa Cruz de Tenerife	Montevideo	Santiago de Cuba
			Valparaiso	Trinidad
			Concepcion	Margarita
			Arica	Campeche
			Callao	Sto.Tomas de Castilla (Guatemala)
			Guayaquil	Omoa (Guatemala)
				Santa Marta
				Rio de la Hacha
				Portobello
				Chagres

NOTAS TEXTOS

ROURA I LA SEVA FABRICA

1828 Casa Cros [1.251]

Cros debia construir les seves cambres de plom entre el 1822 i el 1828, que es quan el catadratric de quimica Josep Roura visita la seva fabrica i li dona un certificat d'aptitud

1828 Jaume Ricart i Guitart, fabricant de filats i estampats [2.56]

el 1828 tingue una topada amb Josep Roura, el professor de quimica de la Junta de Comerç en demanar un privilegi a favor d'un sistema per a treure la borra dels filats de coto per mitja de gas hidrogen carbonat. Roura protesta adduint que aquest era un procediment aportat per ell en un viatge a França el 1825 i que la propietat del sistema havia de ser de la Junta de Comerç i no d'un particular. Pero la Junta donara la rao a Ricart i mes aviat esbronca l'il.lustre quimic, que debia ser una persona de geni viu i de pell prima, per altres coses que se saben d'ell.

1842 Guia Forasteros Quimica (Fabrica de Productos)
Fabricas Extramuros

Roura, Jose, en la Bordeta, fabrica, acido sulfurico, acido azoico, proto sulfato de hierro, deuto sulfato de cobre, deuto cloruro de estaño, acido clor-hidrico y nitrato de plomo

Cros y Hermanos Timoleon, en Sans, fabrica, acido sulfurico, acido azoico, proto sulfato de hierro, deuto sulfato de cobre, deuto cloruro de estaño, acido clor-hidrico y nitrato de plomo

1848 Institut Industrial de Catalunya . Creat per la Junta de Fabriques el 1848 [3.232]

El 1848 era [Josep Fiter i Ayne, blondes i sederies] el president de la seccio de sederia de l'Institut Industrial de Catalunya. Les altres seccions del Institut estaven presididas per personatges tan fonamentals com Tomas Coma - llana -, Ferran Puig - lli -, Valenti Esparo - metal.lurgia - i **Josep Roura** - quimica

NOTAS SANT FELIU DE GUIXOLS

Gaziel 1963. Sant Feliu de la Costa Brava

Els fabricants i comerciants de Sant Feliu coneixen molt més la vida europea i fins la nordamericana que no pas els costums d'Espanya i els carrers de Madrid, on mai, ni per remei, no veien que s'esdevingues res que valgues la pena?

Yañez . 1992. Sortir de casa per anar a casa

Poblacio

1787	5.090
1802	6.004
1860	6.434

Sant Feliu no exportava vi, siní que n'importava
tampoc importava coto en floca
exportava taps de suro, pero a Europa

marina mercant, vaixells, i comerciants a Barcelona
--> cases de comerç de Cristofor Roig i Vidal --- Patxot --- Cibils

Emerencia Roig. 1929. La Marina catalana del vuitcents

"En aquell temps (ens referim als volts de l'any 1830-1840) la mainada de set anys ja anava als col·legis de la Costa a comptabilitat i tenedoria de llibres. Fets els dotze anys, després d'un temps d'internat, hom els embarcava, recomanats al capità, dalt d'un veler. Minyons com eren, tractaven l'aventura com uns homes grans."

"Arribats a Cuba i Puerto Rico, entraven de meritoris en alguna casa de comerç, propietat de catalans. Gairabe tots anaven proveïts de recomanacions d'alguna casa de comerç de Barcelona o de la Costa"

NOTAS FÁBRICA DE GAS COSTA BRAVA

- 1881 . 1ª fabrica de 'A.Sans y Cia.' calle del May (hoy S.Antonio Mª Claret)
- 1882 . Compra la fabrica Pedro Ferrer Jorda
- 1885 . Pedro Ferrer Jorda vende la fabrica a su hijo Cayetano Ferrer Ribas
- ??? . fue heredada por su viuda Doña Isabel Alech y Brau
- 1908 . la sociedad colectiva 'Palahi y Cia.' compra la fabrica a Vda.de Cayetano Ferrer
- . Palahi y Cia. empieza la construcción de una nueva fabrica entre la carretera de Palamos y la c.Bourg de Peage
- . la sociedad la constituian el socia financiero la familia Casas y el socio industrial Jose Palahi Auter
- . Gerente : Jose Palahi Auter (1908-1936) y (1939-1941)
- 1930 . la sociedad pasa a denominarse 'Palahi y Cia. S.L.'
- 1936 . fabrica colectivizada por 'Serveis de Gas Unificats de Catalunya' dependientes de la Generalitat
- 1939 . la fabrica vuelve a sus dueños anteriores
- 1941 . Gerente : Rafael Borda Marimon (1941-1956)
- 1955 . cambia de nombre a 'Gas Costa Brava SL'
- 1956 . en julio se vende el negocio y activos a unos sres. de Vilafranca del P. disolviendose la antigua soc. y creandose 'Fabrica de Gas Costa Brava SA'
- . habia 1102 clientes
- . Gerente : Luis G.Mestre Comella (1956-1963)
- 1963 . Gerente : Jose Riera Joan (1963- minimo hasta 1976)
- 1969 . en JGA 25.06.1969 dimite Consejo y se nombra Presidente Carmen Ensesa Montsalvatje y Cjero Del. Jose Luis Sibils Ensesa
- 1973 . CGE compra 45% participacion
- 1976 . habia 1522 clientes y 10 empleados
- 1977 . es posa en marxa planta GNL a Vilartagues

- 1983.00.00 . PF nombrado vocal Cjo.
- 17/12/1984 . PF nombrado VicePresidente
- 13/05/1988 . Renuncia VP PF
- 13/05/1988 . Renuncia vocal Cjo PF
- 01/12/1988 . cambio nombre a Gas Costa Brava SA
- 19/03/1992 . Socefi nombrado vocal Cjo.y VP (Cjero.Del.de Socefi --> PF)
- 18/05/1992 . Socefi renuncia a vocal Cjo.y VP
- 18/05/1992 . Cambio Cjo a Administrador Unico
- 1993 . Gas Natural que tenia el 98.6% de les accions compra la resta a socis locals (1% Ramon M.Tomas Guix y 0,4% Sibils, SA)
- 1994 . Gas Natural va adquirir els actius pertanyents a l'activitat gasista de Gas Costa Brava
- . el 30.11.1994 una JGA acorda disolucio/liquidacio

05/07/1956 Constitucion 'Fabrica de Gas Costa Brava, S.A.' en Barcelona
 Notario : Juan Antonio Gonzalez Gallo de Barcelona nº 1334
 Domicilio : Carretera de Palamos 15 Sant Feliu de Guixols
 Capital social : 1.500.000 pesetas (260 acc. de 5.000 pesetas)

Tomas Estalella,Ramon	Vilafranca del Penedes	21		
Tomas Mestre, Ramon	Vilafranca del Penedes	21	Presidente	
Tomas Mestre,Josefina	Torrellas de Foix	21		
Insenser Bas,Juan	Vilafranca del Penedes	21	vocal 3º	Cjero.Delegado
Mestre Sala,Manuel	Vilafranca del Penedes	21	vocal 1º	
Mestre Sala,Felix	Barcelona	21		
Mestre Sala,Luis	Vilafranca del Penedes	21	secretario	
Hill Ferret,Juan	Vilafranca del Penedes	21		
Giralt Raventos,Ernesto	Vilafranca del Penedes	20		
Berger Balaguer,Jose Mª	Vilafranca del Penedes	21	vocal 4º	
Mas Graells,Regina	Vilafranca del Penedes	21		
Mestre Comella Luis G.	Vilafranca del Penedes	20	vocal 2º	
Bordas Baraquer,Mª Isabel	Barcelona	10		

260

25/06/1969 Junta General Extraordinaria Universal Accionistas
 Escritura : Arcadio Gil Cortiella de Gerona nº 813

cesan los consejeros

son nombrados

Tomas Mestre,Ramon	Ensesa Montsalvatje,Carmen	Sant Feliu de Guixols	Presidente	
Mestre Sala,Manuel	Tomas Mestre,Ramon	Vilafranca del Penedes	vocal 1º	
Mestre Comella,Luis G.	Sibils Ensesa,Jose Luis	Sant Feliu de Guixols	vocal 2º	Cjero Delegado
Insenser Bas,Juan	ondom Gratacos,Juan	Gerona	secretario	
Berger Balaguer,Jose Mª				
Mestre Sala,Luis				